

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԹՈՒՄ • ՓՈՐՁ • ԴՆԱՐԱՎՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ՌԵԿՏՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿՎՈՐ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՏԱՐ

Ա.Վ. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

2024թ.

ԱՍՊԻՐԱՆՏՈՒՐԱՅԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

/2024-2025 ուս.տարվա/

Հ Ա Ր Ց Ա Շ Ա Ր

Ը.00.03. – «ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ, ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»

(«Ֆինանսական հաշվառում») մասնագիտության

1. Ֆինանսական, կառավարչական և հարկային հաշվառման համեմատական բնութագիրը:
2. Տնտեսվարական եղանակով կառուցվող օբյեկտների կառուցման ծախսումների և շահագործման հանձնման հաշվառումը:
3. Հիմնական միջոցների նորոգման հաշվառումը:
4. Հիմնական միջոցների օտարման (վաճառքի, լուծարքի, անհատույց հանձնման և փոխանակման) հաշվառումը:
5. Ներդրումային գույքի ձեռք բերման և օտարման հաշվառումը:
6. Ներդրումային գույքի հաշվառման առանձնահատկությունները հանրային ոլորտում:
7. Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվների հաշվառումը:
8. Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների հաշվառումը: Հետազոտության և մշակման փուլի ծախսումների հաշվառումը:
9. Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվարկման կարգը և հաշվառումը:
10. Ոչ նյութական ակտիվների օտարման հաշվառումը:
11. Նյութերի ձեռք բերման փաստաթղթային ձևակերպումը, ձեռք բերման ծախսումների և մուտքի հաշվառումը:
12. Նյութերի ծախսի փաստաթղթային ձևակերպումը և սինթետիկ հաշվառումը: Ծախսված նյութերի ինքնարժեքի հաշվարկը:

13. Պատրաստի արտադրանքի թողարկման և իրացման հաշվառումը:
14. Ապրանքների շարժի հաշվառման առանձնահատկությունները մանրաձախ առևտրային կազմակերպություններում:
15. Դրամարկղային գործառնությունների հաշվառումը և օրենսդրական կարգավորումը:
16. Հաշվարկային հաշվով և արտարժույթային հաշվով իրականացվող գործառնությունների հաշվառումը:
17. Վաճառքի գծով դեբիտորական պարտքերի ձևավորման և մարման հաշվառումը:
18. Անհուսալի դեբիտորական պարտքերի պահուստի հաշվառումը: Անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրս գրման հաշվառումը:
19. Առհաշիվ տրված գումարների գծով դեբիտորական պարտքերի հաշվառումը:
20. Աշխատակիցների գծով դեբիտորական պարտքերի հաշվառումը:
21. Կազմակերպության ֆինանսական հետևանքը ձևավորող եկամուտների և ծախսերի դասակարգումը:
22. Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթի սահմանումը, ճանաչումը, չափումը և բացահայտումը համաձայն «Հասույթ գնորդների հետ պայմանագրերից» ՖՀՄՍ 15-ի:
23. Իրացված արտադրանքի և ապրանքների հետ վերադարձումից և գների իջեցումից հասույթի ճշգրտման հաշվառումը:
24. Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների ինքնարժեքի հաշվարկումը և հաշվառումը:
25. Իրացման ծախսերի հաշվառումը:
26. Վարչական ծախսերի հաշվառումը:
27. Շարունակվող գործունեության այլ եկամուտների և ծախսերի հաշվառումը:
28. Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող եկամուտների և ծախսերի հաշվառումը:
29. Կանոնադրական կապիտալի ձևավորման և շարժի հաշվառումը:
30. Հաշվետու տարվա ֆինանսական արդյունքի հաշվառումը:
31. Հաշվետու տարվա զուտ շահույթի հաշվարկը և սինթետիկ հաշվառումը:
32. Շահույթի կուտակման և բաշխման հաշվառումը:
33. Վերագնահատումներից և վերաչափումներից տարբերությունների հաշվառումը:
34. Երկարաժամկետ վարկերի և փոխառությունների գծով պարտավորությունների հաշվառումը:

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՈՒՄ • ՓՈՐՁ • ԳՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՄԱՆԱՐԱՆ

35. Կարճաժամկետ վարկերի և փոխառությունների ձեռք բերման և մարման հաշվառումը:
36. Գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերի հաշվառումը:
37. Աշխատավարձի գծով գումարների հաշվարկման կարգը:
38. Աշխատավարձից կատարվող պահումների հաշվարկման կարգը և հաշվառումը:
39. Աշխատավարձի և աշխատակիցների հետ այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով կրեդիտորական պարտքերի հաշվառումը:
40. Սեփական կապիտալի գործիքների դասակարգումը հիմնական(հասարակ և արտոնյալ բաժնետոմսերի), բաղադրյալ և ածանցյալ գործիքների ըստ ՀՀՄՍ 32-ի, ՖՀՄՍ 9-ի:
41. Սովորական և արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման գործառնությունների անալիտիկ և սինթետիկ հաշվառման կազմակերպումը:
42. ԲԸ-ում պահուստային կապիտալի ձևավորման հաշվառումը և օգտագործված գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտումը:
43. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների հաշվառումը:
44. Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվների հաշվառումը:
45. Ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը և ապաճանաչման հաշվառումը: Ընթացիկ ներդրումների հաշվառումը:
46. Բիզնեսի միավորումների սահմանումը, դրսևորման ձևերը և հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները ըստ «Բիզնեսի միավորումներ» ՖՀՄՍ 3-ի:
47. Գուդվիլի կամ զեղչով ձեռքբերումից օգուտի ճանաչումը և չափումը:
48. Չափման սկզբունքը: Գուդվիլի կամ զեղչով ձեռքբերումից օգուտի ճանաչումը և չափումը:
49. Ակտիվների արժեզրկման հայտանիշների և փոխհատուցվող գումարի չափման ընդհանուր նկարագրությունը, համաձայն «Ակտիվների արժեզրկում» ՀՀՄՍ 36-ի:
50. Արժեզրկումից կորուստների ճանաչումը և չափումը, արտացոլումը հաշվառման մեջ: Արժեզրկումից կորուստների հակադարձման հաշվառումը:
51. Պաշարների ինքնարժեքի հաշվարկման մոթոդները և իրացման զուտ արժեքով չափման հետևանքների հաշվառումը:
52. Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքների հաշվառումը ըստ «Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ի:

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՈՒՄ • ՓՈՐՁ • ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

53. Կորպորատիվ ընկերությունների լուծարման և պարտատերերի պահանջների բավարման կարգը: Լուծարվող ընկերության գույքի բաշխումը բաժնետերերի միջև:
54. Ընդհատվող գործունեության ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման հաշվառումը:
55. Ընդհատված գործունեությունից եկամուտների և ծախսերի ճանաչման և չափման մոտեցումները ըստ ՖՀՄՍ 5-ի:
56. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքերի արտացոլումը ֆինանսական հաշվառման մեջ և հաշվետվությունների կազմման ժամանակ:
57. Հարկային և ֆինանսական հաշվառումների փոխազդեցության համակարգի նկարագրումը ՀՀ օրինակով:
58. Ֆինանսական, կառավարչական և հարկային հաշվառման համեմատական բնութագիրը: Հարկային և ֆինանսական հաշվառումների տարբերություններն ու առանձնահատկությունները
59. Շահութահարկով հարկման բազայի որոշման սկզբունքները, համաձայն ՀՀ հարկային օրենսգրքի:
60. Սահմանել համախառն եկամուտ, եկամուտ, սեփական կապիտալ, ակտիվ և պարտավորություն հասկացությունները ՀՀ հարկային օրենսգրքի համաձայն, և թվարկել մի քանի եկամտային տեսակներ:
61. Շահութահարկով հարկվող բազայի որոշման ժամանակ հաշվի չառնվող եկամուտների (եկամուտ չհամարվող տարրերի) հաշվառումը:
62. ԱԱՀ-ի հաշվանցման կարգն ու հաշվանցման սահմանափակումները:
63. ԱԱՀ-ի գումարների վերաձևակերպումները:
64. Ձեռնարկատիրական և փաստաթղթերով հիմնավորված ծախսեր:
65. Ծախսերը հիմնավորող փաստաթղթերի նկատմամբ ներկայացվող պահանջները, շահութահարկի հաշվարկման նպատակով համախառն եկամտից ծախսերի նվազեցման դեպքում:
66. Ծախսերը հաշվարկային փաստաթղթերով հիմնավորված չլինելը և ծախսերը հիմնավորող հաշվարկային փաստաթղթերի կազմելը:
67. Արտադրության ծախսումների հարկային հաշվառումը:
68. Ծախսերի առանձին տեսակների հարկային հաշվառումը:
69. Նորմավորվող ծախսերի և կորուստների հարկային հաշվառման առանձնահատկությունները:

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԾՈՒՄ • ՓՈՐՁ • ՀԱՆՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

70. Անուսալի դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի դուրս գրման մոտեցումները հարկային հաշվառմամբ, այդ թվում անհուսալի և ժամկետանց դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստաֆոնդի հարկային հաշվառումը:
71. Բանկերում և վարկային կազմակերպություններում հարկային հաշվառման առանձնահատկությունները:
72. Շահութահարկով հարկման բազայի որոշման նպատակով համախառն եկամտում ներառվող եկամուտների և համախառն եկամտից կատարվող նվազեցումների ճանաչումը և չափումը:
73. Հարկվող ժամանակավոր տարբերություններ և դրանց հետևանքների հաշվառումը:
74. ԵՏՄ անդամ երկրներից ներմուծվող ապրանքների ներմուծման հետ կապված ԱԱՀ-ի հաշվարկման և հաշվառման առանձնահատկությունները:
75. ԱԱՀ գրոյական դրույքաչափով հարկվող գործարքների բնորոշումը և հարկային հաշվառման առանձնահատկությունները:
76. Հարկային հաշվի էլեկտրոնային եղանակով դուրս գրման մոտեցումները, փաստաթղթերի տեսակները:
77. Հարկի գումարը պակաս կամ շահութահարկի հաշվարկով հարկային վնասը ավել ցույց տալու հետևանքները պատժամիջոցների կիրառումը և դրանց հարկային հաշվառումը:
78. Համախմբված հաշվետվությունները ամբողջ խմբի՝ որպես մեկ կազմակերպության կողմից ներկայացվող հաշվետվության կազմը, նրանում ներառվող հաշվետվությունների բովանդակությունը, որպես ամբողջ խմբի համար ներկայացվող հաշվետվության պահանջները:
79. «Պաշարներ» ՀՀՄՍ 2-ի նպատակը և գործողության ոլորտը: «Պաշարներ» ՀՀՄՍ 2-ի համաձայն պաշարների սահմանումը և դրանց մեկնաբանումը
80. Պաշարների վերամշակման և այլ ծախսումների հաշվառման մոտեցումը համաձայն «Պաշարներ» ՀՀՄՍ 2-ի:
81. Պաշարների ինքարժեքի որոշման մեխանիզմները և ծախս ճանաչումը համաձայն «Պաշարներ» ՀՀՄՍ 2 -ի:
82. «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16 -ի նպատակը և գործողության ոլորտը:
83. Հիմնական միջոցների որպես ակտիվ ճանաչման չափանիշները և չափումը ճանաչման պահին համաձայն ՀՀՄՍ 16 -ի:

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԾՈՒՄ • ՓՈՐՁ • ՀԱՆՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՆԱՐԱՆ

84. Հիմնական միջոցների սկզբնավորման և հետագա ծախսումների մեկնաբանումը համաձայն ՀՀՄՍ 16-ի:
85. Հիմնական միջոցների՝ ճանաչման պահին հաջորդող արժեքի մոդելները համաձայն ՀՀՄՍ 16 -ի:
86. Հիմնական միջոցների վերագնահատումը և դրա հետևանքների արտացոլումը ֆինանսական հաշվետվություններում:
87. Հիմնական միջոցների մաշվածությունը, մաշվող գումարը և դրա ժամկետի սահմանման հիմնական մոտեցումները համաձայն ՀՀՄՍ 16-ի:
88. Ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտվող տեղեկատվության շրջանակը ըստ միջազգային ստանդարտների:
89. «Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ի նպատակը և գործողության ոլորտը:
90. Փոխարժեքային տարբերությունների ճանաչումը համաձայն ՀՀՄՍ 21-ի:
91. «Փոխառության ծախսումներ» ՀՀՄՍ 23-ի հիմնական մոտեցումները: Փոխառության ծախսումների ֆինանսական հաշվառումը:

Գրականության ցանկ

- ՀՀ օրենքը «Հաշվապահական հաշվառման մասին», Եր., 2019թ.:
- Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներ, Եր., 2019թ.:
- Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքներ, 2010թ.:
- ՀՀ օրենքը բաժնետիրական ընկերությունների մասին, 2001թ.:
- Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշիվների հաշվային պլան, Եր., 2012թ.:
- «Դրամարկղային գործառնությունների իրականացման, դրանց փաստաթղթավորման, դրամարկղային գրքի գրանցման և դրամարկղային գրքի վարման կարգ», 2017թ.:
- «Կազմակերպությունների ակտիվների և պարտավորությունների պարտադիր գույքագրման կարգ», 2000թ.:
- «Շահութահարկ վճարողների դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստի ձևավորման, դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի անհուսալի ճանաչման և դուրսգրման կարգ», 2017թ.:

- ՀՀ ՊԵԿ նախագահի 12.12.2018թ. «Շահութահարկի հաշվարկների ձևերը, անհատ ձեռնարկատիրոջ և նոտարի սոցիալական վճարի հաշվարկի ձևը և դրա լրացման կարգը հաստատելու մասին» N 749-Ն հրամանի հավելված 1:
- ՀՀ ՊԵԿ նախագահի 30.12.2016թ.« Ավելացված արժեքի հարկի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկի ձևը և դրա լրացման կարգը հաստատելու մասին » N 298-Ն հրամանի հավելված:
- Սարգսյան Ա.Հ., Մարջանյան Ա.Մ., Օգանեզովա Ն.Ս. «Հաշվապահական հաշվառում» ուս. ձեռնարկ, Եր., 2014թ.:
- «Հաշվապահական հաշվառում» ուս. ձեռնարկ Ա.Զ.Սարգսյանի խմբ., Եր., 2008թ.:
- Սարգսյան Ա.Զ., Սարգսյան Ա.Հ., Մարջանյան Ա.Մ. «Ֆինանսական հաշվառման հիմունքներ», Եր., 1999թ.:
- Մովսիսյան Թ. «Հաշվապահական հաշվառում» ուս. ձեռնարկ, Եր., 2015 թ., 2020թ.:
- Սարգսյան Ա.Հ., Օգանեզովա Ն.Ս. «Հաշվապահական հաշվառման խնդիրների և տեստերի ժողովածու», Եր., 2009թ.:
- Սարգսյան Ա.Հ., Օգանեզովա Ն.Ս. «Հաշվապահական հաշվառման խնդիրների ժողովածու», Եր., 2011թ.:
- Սարգսյան Ա.Հ., Օգանեզովա Ն.Ս., Սահակյան Լ.Ս. «Ֆինանսական հաշվառման հիմունքներ. խնդիրների ժողովածու», Եր., 2019թ.:
- Սարգսյան Ա.Հ., Օգանեզովա Ն.Ս., Զիրուխյան Ա.Ա., Մարտիրոսյան Ն.Ռ., Ստեփանյան Թ.Ա. «Հաշվապահական հաշվառում. թեստերի և խնդիրների ժողովածու», Եր., 2017թ.:
- Ֆինանսական հաշվառման հիմունքներ. Եր., ՀՀԱԱ, 2010 թ.:
- ՀՀ հարկային օրենսգիրք, ընդունված 04.10.2016թ.:
- ՀՀ կառավարության «Շահութահարկ վճարողների (բացառությամբ բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ապահովագրական ընկերությունների և արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձանց) դեբիտորական պարտքերի (պահուստաֆոնդի) ձևավորման, դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի անհուսալի ճանաչման և դուրս գրման կարգը հաստատելու մասին» N 1373-Ն որոշում, ընդունված՝ 05.10.2017թ.:

- ՀՀ կառավարության «Ծառայողական գործուղման մեկնած աշխատողների գործուղման ծախսերի հատուցման համար կատարվող նվազագույն և առավելագույն չափերն ու վճարման օտարերկրյա պետություններ ուսման կամ ծառայության գործուղված ՀՀ պաշտպանության նախարարության համակարգի զինծառայողի և նրա ընտանիքի անդամների, օտարերկրյա պետությունում գործող դիվանագիտական ծառայության մարմին ծառայության մեկնող դիվանագետի և նրա ընտանիքի անդամների՝ ՀՀ-ից օտարերկրյա պետություն մեկնելու և վերադառնալու տրանսպորտային ծախսերի, ինչպես նաև օտարերկրյա պետությունում բնակելի տարածության վարձակալության համար դրամական փոխհատուցման կարգերն ու չափերը հաստատելու մասին» N 2335-Ն որոշում, ընդունված՝ 29.12.2005:
- ՀՀ կառավարության «Առանց փաստաթղթերի հիմնավորման համախառն եկամտից նվազեցվող օրապահիկի, ինչպես նաև դաշտային պայմաններում և տեղափոխման (տեղաշարժման) աշխատանքների կատարման դեպքում տրվող հատուցման գումարների չափերը սահմանելու մասին) որոշում N 711-Ն, ընդունված՝ 08.06.2017թ.:
- Финансовый и управленческий учет. Алексеева Г.И., Демина И.Д., Домбровская Е.Н. М., 2020 (z-lib.org) <https://sng1lib.org/book/10998163/4e262f>.

Հաստատվել է ֆինանսական հաշվառում ամբիոնի 2024թ. մարտի 11-ի

№ 3 նիստում

Ֆինանսական հաշվառում ամբիոնի վարիչ

Հ.Գ. Մնացականյան